

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

S2021/00850

Yttrande över SOU 2021:4 Informationsöverföring inom vård och omsorg. Delbetänkande av Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg

Kommunal vill med anledning av rubricerad utredning framföra följande synpunkter:

Inledning

Kommunals uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i samhällslivet i övrigt. Förbundet ska bland annat verka för en samhällsutveckling som stärker allas lika värde, social rättvisa, generell välfärdspolitik, full sysselsättning och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Bakgrund

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten har under de senaste decennierna genomgått stora strukturförändringar. Dessa förändringar har påverkat förutsättningarna för att bedriva hälso- och sjukvård och socialtjänst. Hit hör ökningen av antalet utförare som är verksamma inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, och den demografiska förändringen med en ökande andel äldre i befolkningen. Därtill har det skett en snabb teknisk utveckling. Den tekniska utvecklingen har lett till en allt högre grad av digitalisering i hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det har kommit signaler från flera håll om att sättet att bedriva vård och omsorg kommer att behöva förändras för att regioner och kommuner ska kunna klara sitt uppdrag att leverera god och säker vård och omsorg även i framtiden. Som ett led i detta blir det allt viktigare att utforma de juridiska förutsättningarna för att effektivt och säkert överföra information mellan verksamheter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det finns i dag tekniska möjligheter att enkelt överföra digital information på ett sätt som tidigare inte varit möjligt. Samtidigt innebär den ökade digitaliseringen och möjligheten till elektroniska utlämnanden av känsliga personuppgifter att det uppstår nya sorters risker för intrång i den personliga integriteten.

Inom hälso- och sjukvården finns möjlighet att på ett enkelt och säkert sätt utbyta information om patienter mellan olika vårdgivare genom bestämmelserna om sammanhållen journalföring i patientdatalagen. Den nu aktuella utredningen gör bedömningen att det inom socialtjänsten finns motsvarande behov av att få elektronisk åtkomst till dokumentation om insatser för äldre eller personer med funktionsnedsättningar.

Kommunal.

Också coronakommissionen (SOU 2020:80, Äldreomsorg under pandemin) lyfte i sitt delbetänkande att "[a]vsaknaden av en patientcentrerad sammanhållen journalföring är ett allvarligt patientsäkerhetsproblem. Regionerna och kommunerna måste vidta åtgärder för att förverkliga en sammanhållen journalföring." Sekretessen som råder mellan regioner och kommuner kan vara en risk för äldre patienter och omsorgstagare som försvårar samarbetet i äldrevården.

Den nu aktuella utredningens förslag

Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg föreslår i delbetänkandet *Informationsöverföring inom vård och omsorg* (SOU 2021:4) en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och kvalitetsuppföljning.

Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation innebär att vård- och omsorgsgivare får göra dokumentation om patienter och omsorgsmottagare elektroniskt tillgänglig mellan sig, om personen inte motsätter sig det. Olika utförare och den ansvariga nämnden inom socialtjänsten kan därmed ta del av varandras dokumentation, liksom vårdgivare kan ta del av socialtjänstens dokumentation och vice versa. En förutsättning för att någon inom vården eller omsorgen ska få ta del av dokumentation hos någon annan är dock enligt huvudregeln att patienten eller omsorgsmottagaren samtycker till det. I delbetänkandet ingår också särskilda regler som gäller för de som inte kan samtycka. Förslaget innebär att patienten eller omsorgsmottagaren får ges elektronisk tillgång till sin dokumentation och ska på begäran få information om den elektroniska åtkomst som förekommit till dokumentationen om honom eller henne.

Enligt utredningens bedömning finns ett klart behov av att kunna genomföra kvalitetsuppföljning med personuppgifter från flera vårdinstanser (myndigheter och privata företag som ansvarar för eller bedriver hälso- och sjukvård) eller omsorgsgivare. Kvalitetsuppföljning innebär i lagen uppföljning av kvaliteten på hälso- och sjukvård, som en region eller kommun ansvarar för, och insatser för äldre eller personer med funktionsnedsättningar, som en region eller kommun ansvarar för, med hjälp av personuppgifter från flera vårdinstanser (myndigheter och privata företag som ansvarar för eller bedriver hälso- och sjukvård) eller omsorgsgivare. Det är bara fullmäktige i den ansvariga regionen eller kommunen som får besluta om kvalitetsuppföljning.

Patienter och omsorgsmottagare har rätt att motsätta sig att deras personuppgifter används vid kvalitetsuppföljningen och ska få information om den rätten.

Utredningen föreslår slutligen en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att en myndighet med hälso- och sjukvårdsverksamhet får lämna uppgifter till en enskild med sådan verksamhet som myndigheten anlitat, om uppgifterna behövs i den individriktade hälso- och sjukvården.

Kommunal instämmer med utredningens slutsats om behovet av en sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Förbundet anser att förslaget möjliggör ökad kontinuitet i vården och omsorgen. Förbundet bedömer att det i grunden är positivt att möjligheten att dela information sinsemellan är frivillig att nyttja, men understryker vikten av att huvudmännen verkar för att detta genomförs då det är centralt ur ett patient- och brukarsäkerhetsperspektiv. Det är också positivt med förbättrade möjligheter för kvalitetsuppföljning och därmed kommunernas och regionernas ansvarstagande som huvudmän för vård och omsorg. Huvudmännens ansvar för att långsiktigt planera den kommunala och regionala vården och omsorgen, följa upp utförarens/vårdgivarens kvalitet förutsätter tillgång till data. Kommunal anser att det finns en bra balans mellan utredningens förslag och åtgärder som stärker patientens och omsorgstagarens integritet och tillstyrker därmed utredningens förslag. Kommunal vill dock understryka att det är av ytterst vikt att omsorgstagaren alltid har rätt att samtycka, och att det

Kommunal.

finns särskilda integritetsskyddande regler för dem som inte kan samtycka, samt att det alltid finns möjlighet att återkalla detta samtycke.

Vänliga hälsningar
Kommunal

Tobias Baudin
Förbundsordförande

Mari Huupponen
Utredare